

ПОЛІТИЧНИЙ КОНФЛІКТ І МІЖНАРОДНИЙ ТЕРОРИЗМ У СВІТЛІ СУЧАСНИХ ПОЛІТИЧНИХ ТЕОРІЙ

Постановка проблеми. Конфлікти відіграють ключову роль у житті окремої людини, родини, колективу, суспільства, держави і людства в цілому. На будь-якому етапі розвитку конфлікти завжди впливали на долю країни та її суспільства. Основною причиною загибелі людей є саме конфлікти. На сучасному етапі людство зіткнулося також з небезпекою міжнародного тероризму. Термін «міжнародний тероризм» використовується з 70-х рр. XX ст. У кодексі злочинів проти світу і безпеки людства ООН він визначається як «вчинення, організація, сприяння здійсненню чи фінансування заохочення агентами чи представниками однієї держави актів проти іншої держави».

Актуальність теми. Зростання кількості сучасних політичних конфліктів та терористичних актів – проблема сучасного світу.

Об'єкт дослідження: політичні конфлікти та міжнародний тероризм

Предмет дослідження: політичні конфлікти та міжнародний тероризм

Мета дослідження: з'ясувати значення та сутність політичного конфлікту, боротьба з міжнародним тероризмом у сучасному світі

Для досягнення зазначеної мети було поставлено наступні завдання:

Дати визначення поняттям «політичний конфлікт» та «міжнародний тероризм»

Запропонувати шляхи попередження та врегулювання конфліктів та можливості боротьби з міжнародним тероризмом

Визначити головні загрози 2018 року

Виклад основного матеріалу. Конфлікт (від лат. conflictus) у буквальному розумінні слова означає «зіткнення». Розглядатимемо конфлікт як засіб саморегулювання стабільності суспільства, бо, з одного боку, конфлікти – дестабілізуюче явище, а з другого, – сприяють чіткому усвідомленню та формуванню групових інтересів, гасел тощо. Людство зіткнулося з конфліктами з моменту свого виникнення: суперечки та війни супроводжували його протягом історичного розвитку суспільства. І лише у середині XX ст. у Статуті ООН з'явилася стаття 33 «Мирне вирішення суперечок». Проте, незважаючи на розуміння небезпеки конфліктів, незважаючи на засоби з їх попередження, конфліктів уникнути не вдається. [8, 2.5.]

Політичний конфлікт – це протиставлення різних соціально-політичних сил, суб'єктів політики в їх прагненні реалізувати свої інтереси і цілі, пов'язані, насамперед, із боротьбою за здобуття влади, її перерозподіл, зміну свого політичного статусу, а також з політичними перспективами подальшого розвитку суспільства.

У центрі конфліктів найчастіше лежать економічні, соціальні, зовнішньо- та внутрішньополітичні, територіальні, мовні, міжконфесійні, міжетнічні та інші проблеми. [5, с.197]

Основоположниками теорії політичного конфлікту вважають К. Маркса і А. Токвіля, які відзначали неминучість солідарності всередині соціальних асоціацій, союзів і конфліктів між ними. Однак, за К. Марксом такі соціальні асоціації, союзи є класами, а по А. Токвілю – соціальними спільнотами та добровільними асоціаціями.

Суб'єкти політичного конфлікту: коаліції держав, окремі держави, а також партії, організації і рухи, що борються за запобігання, завершення і дозвіл різних видів конфліктів, пов'язаних з відправленням владних функцій.

Об'єкти політичного конфлікту. Це найменш вивчений з теоретичної точки зору елемент конфлікту як системи. Під об'єктом (предметом) конфлікту розуміється інтерес, визначений суб'єктами конфлікту, виражений в їх обґрунтованому або помилковому праві на щось.

Типи конфліктів. Найпоширенішим є поділ конфліктів на конфлікти цінностей, інтересів та ідентифікацій.

Для наявності конфлікту потрібні три умови виникнення конфлікту:

Конфліктна ситуація

2. Учасники конфлікту

3. Привід для конфлікту

У політології прийнято розрізняти таких учасників конфліктів: підбурювач, організатор, пособник, посередник.

Функції політичного конфлікту: сигнальна, інформаційна, диференціююча, інтеграційна і динамічна.

Конфлікти несуть і позитивний зміст. Вони, зокрема, дають можливість природним шляхом підтримувати динаміку суспільно-політичного життя, що призводить до поновлення і творчої модернізації політичної системи; допомагають зняти напругу в суспільстві, досягти внутрішньо-групової згуртованості; знайти союзників, які здатні підтримати і посилити конфліктуючу сторону; стимулювати свою активність, творчість, домогтися соціальних змін. [4, 19.1]

Шляхи подолання політичного конфлікту:

Перший шлях – соціальне маневрування – передбачає перерозподіл частини суспільного продукту в інтересах опозиції.

Другий шлях – політичне маневрування – охоплює широкий спектр заходів щодо забезпечення перетворення різних інтересів на стійкий політичний альянс, який фактично сприятиме функціонуванню існуючої політичної влади. Наприклад, декларується мета, що відповідає інтересам більшості членів суспільства, і засоби, за допомогою яких її буде досягнуто.

Третій шлях – політичне маніпулювання, тобто цілеспрямований вплив на суспільну свідомість, передусім через канали масової комунікації.

Четвертий шлях – інтеграція в політичну систему контреліті.

П'ятий шлях – послаблення опозиції.

Шостий шлях – силовий тиск, який може мати різні форми: від встановлення відкритої диктатури, спрямованої на насильницьке викоринення негативного ставлення до системи, до застосування опосередкованих методів тиску. [7, 2.5]

Для вдалого вирішення політичного конфлікту необхідно дотримуватися декількох правил:

По-перше, локалізувати конфлікт.

По-друге, запобігти спрощенню проблем.

По-третє, не слід втрачати час і вживати конструктивні заходів. [4, 19.1]

На сучасному етапі людство зіткнулося також з небезпекою міжнародного тероризму. Тероризм – це метод політичної боротьби, який полягає у систематичному застосуванні нічим не обмеженого, не пов'язаного з військовими діями фізичного насильства для досягнення визначеної мети шляхом усунення політичних супротивників.

Міжнародний тероризм визначається Державним департаментом США як «тероризм, який розповсюджується на громадян і територію більш ніж однієї країни». Л. Моджорян («Тероризм: правда и вымысел») вважає, що тероризм стає міжнародним, коли:

1) як терорист, так і жертви тероризму є громадянами однієї й тієї ж держави або різних держав, але злочин скоєно за межами цих держав;

2) терористичний акт спрямований проти осіб, які користуються міжнародним захистом;

3) підготовка до терористичного акту ведеться в одній державі, а здійснюється в іншій;

4) скоївши терористичний акт в одній державі, терорист ховається в іншій, отож постає питання про його видачу.

Міжнародний тероризм нині набуває загрозливого характеру. Сучасна глобалізація характерна не лише для економіки, але й для терористичної діяльності. Сьогодні терористи готуються до здійснення терористичних акцій в одній країні, здійснюють їх в другій, а переховуються в третій. Такі терористичні організації, як «Всесвітній ісламський фронт боротьби проти іудеїв і хрестоносців», «Аль-Каїда», «Аль-Джихад» та інші, обплутали мережею своєї терористичної павутини весь світ. [6]

Аналіз антитерористичної діяльності міжнародних і регіональних організацій, а також державної політики низки країн світу дозволяє виокремити актуальні тенденції протидії тероризму.

Посилення міжнародної взаємодії та обміну інформацією між країнами з питань боротьби з тероризмом.

Посилення взаємодії та обміну інформацією з питань протидії тероризму між уповноваженими органами на національному рівні.

Посилення профілактики тероризму, у т. ч. протидія радикалізації.

Використання державними органами нових технологій боротьби з тероризмом.

Посилення боротьби з фінансуванням тероризму

Посилення контролю за міграційними процесами.

Вдосконалення національного законодавства з питань протидії тероризму, надання додаткових повноважень правоохоронним органам і спеціальним службам [1, с.12]

Приклади сучасних політичних конфліктів та міжнародного тероризму. Десять головних загроз 2018 року:

Торгова війна між Америкою і Китаєм.

Одна з існуючих криз - Україна, Сирія, ядерна програма Північної Кореї.

Змагання світових держав у сфері високих технологій.

Мексика загрожує економічна криза, якщо США відмовляться від торговельної угоди з канадійцями і мексиканцями.

Довіра до суспільних інститутів падає.

Існує ймовірність виникнення міждержавних бар'єрів в області цифрової економіки та інновацій.

Загальне упередження про вихід Британії з Євросоюзу може привести до політичної кризи в самій країні і відставки уряду.

Дестабілізація по всій Африці. [3]

Можливість виникнення конфлікту існує у всіх сферах. Конфлікти народжуються на ґрунті щоденних розбіжностей у поглядах, протистоянні різних суджень, потреб, бажань, стилей життя, надій, інтересів та особистісних особливостей. Конфлікт - це невід'ємна особливість всякого процесу соціального розвитку. У міжнародному політичному конфлікті протистоять не приватні інтереси та цілі, а загальнодержавні. У першу чергу інтереси, пов'язані із забезпеченням безпеки і суверенітету (незалежності) держави, захистом її території, економічного, соціокультурного та інформаційного просторів. В сучасній історії найгучнішими актами терору є вбивство Джона Кеннеді, Джавахарлала Неру, Індіри та Раджива Ганді, замах на Шарля де Голля. Ціла низка вбивств відбулася у сучасній Україні (Георгій Гонгадзе, Вадим Гетьман, Володимир Шербань). Сьогодні є нагальна потреба створення і прийняття міжнародним співтовариством Єдиної конвенції з питань боротьби з тероризмом, в якій, з урахуванням міжнародного досвіду захисту прав людини, було б визначено поняття тероризму та терористичного акту, передбачено чіткий порядок взаємодії держав та умови обов'язкової видачі терористів зацікавленій країні, правовий статус держав, які здійснюють терористичну політику. [4, 21.3]

Висновки: Отже, ми з'ясували значення та сутність політичного конфлікту, дали визначення поняттям «політичний конфлікт» та «міжнародний тероризм», запропонували шляхи попередження та врегулювання конфліктів та можливості боротьби з міжнародним тероризмом у сучасному світі, визначили головні загрози 2018 року

Література

1. Актуальні питання протидії тероризму у світі та в Україні: аналіт. доповідь / [Резнікова О.О., Місюра А.О., Дрьомов С.В., Войтовський К.Є.]; за заг. ред. О.О. Резнікової. – К.: НІСД, 2017. – 60 с.
2. Гончарук-Чолач Т.В., Джугла Н.В. Політична соціологія: навчальний посібник / За ред. Гончарук-Чолач Т.В. – Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр «Економічна думка ТНЕУ», 2018. – 250 с.
3. На краю війни. Головні загрози для світу в 2018-му [Електронний ресурс] // Корреспондент.net. – 2018
4. Режим доступу до ресурсу: <https://ua.korrespondent.net/world/3939042-na-kraui-viiny-holovni-zahrozy-dlia-svitu-v-2018-mu>
5. Політологія для вчителя: навч. посібн. для студ. Педагогічних ВНЗ / за заг. ред.: К. О. Ващенко, В. О. Корнієнко. – К.: Вид-во імені М. П. Драгоманова, 2011. – 406 с.
6. Режим доступу до ресурсу: <https://posibnyky.vntu.edu.ua/politolog/191.htm>
7. <https://posibnyky.vntu.edu.ua/politolog/213.htm>
8. Політологія: Навч. Посібник / Л.В.Скрипникова, Л.С.Тутік, М.О.Гринчак – К.: Центр учбової літератури, 2014. – 272 с.
9. Політологія: Підручник/ Вереш М.М. – Київ, 2008. – 384 с.
10. Режим доступу до ресурсу: https://pidruchniki.com/11860921/politologiya/mizhnarodniy_terorizm
11. Політологія: Підручник/ Дзюбка І.С., Левківський К.М., Андрущенко В.П. – Київ: Вища школа, 1998. – 304 с.
12. Режим доступу до ресурсу: <http://politics.ellib.org.ua/pages-228.html>
13. Теорія політології (2001) [Електронний ресурс]
14. Режим доступу до ресурсу: <https://readbookz.net/book/180/6277.html>